

บทคัดย่อ

ชื่อรายงานการวิจัย : รูปแบบศูนย์การเรียนรู้ด้านกระบวนการผลิตของกลุ่ม OTOP
ที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่คุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน
ชื่อผู้วิจัย : อาจารย์ ดร.วิทยา เมฆขำ
ปีที่ทำการวิจัย : 2554

.....
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ ประเมินปัจจัยแห่งความสำเร็จ กระบวนการผลิตที่เหมาะสมของกลุ่ม OTOP และสร้างรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ด้านกระบวนการผลิตของกลุ่ม OTOP ที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่คุณภาพชีวิตที่ยั่งยืน

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพได้คัดเลือกกลุ่มชุมชนกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP อำเภอบางคนที ในจังหวัดสมุทรสงคราม ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน 30 ราย และนำมาประชุมกลุ่ม จำนวน 9 ท่าน ประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 วิเคราะห์กระบวนการผลิต ได้แก่ 1) ด้านการผลิต 2) ด้านการพัฒนาผลิต 3) ด้านความเข้มแข็งของชุมชน 4) ด้านความเป็นไปได้ทางการตลาด 5) ด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ตอนที่ 2 ประเมินปัจจัยแห่งความสำเร็จที่เหมาะสม 1) การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ 2) ประเมินกลยุทธ์ทางเลือกที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตอนที่ 3 รูปแบบศูนย์เรียนรู้ที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัยพบว่า

การผลิตไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมีศักยภาพการผลิตสามารถผลิตซ้ำได้ในปริมาณ และคุณภาพเดิม แหล่งที่มาของวัตถุดิบ ใช้วัตถุดิบภายในประเทศทั้งหมด ผลิตภัณฑ์และความเข้มแข็งของชุมชน ในรอบ 1 ปี ที่ผ่านมาผู้ผลิตมีการพัฒนาแนวคิดของตนเองหรือกลุ่มและตามความต้องการของลูกค้า และไม่ค่อยมี รูปแบบของบรรจุภัณฑ์ มีบรรจุภัณฑ์ที่บ่งบอกเอกลักษณ์ต่อผลิตภัณฑ์และตามมาตรฐานสากลเชิงการค้า มีความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ในแต่ละประเภทที่มีอยู่ในท้องถิ่นและหาสิ่งที่จะมาทดแทนบรรจุภัณฑ์ที่มีต้นทุนสูง มีความต้องการที่จะฝึกอบรมทางด้านความสะอาดของบรรจุภัณฑ์ที่จะนำมาบรรจุสินค้าประเภทอาหาร โดยการจัดหาวิทยากร หรือผู้ที่มีความรู้

คุณภาพผลิตภัณฑ์ เกี่ยวกับ ลักษณะ เหนียวเฉพาะผลิตภัณฑ์ มี เครื่องหมาย การรับรองมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (มผช.) ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมให้กลุ่มผู้ผลิตเหล่านี้ได้รับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ดังนั้นผู้ประกอบการควรจะเรียนรู้พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้บริโภค ในปัจจุบันด้วย เพื่อมองหาโอกาสในการส่งออกในอนาคต แต่ทั้งนี้ยัง

ประสบกับปัญหาในด้านความปลอดภัยของอาหารที่ผลิตทั้งในเรื่องการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ก่อโรค ซึ่งเป็นอันตรายสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพต่อผู้บริโภค ผู้ผลิตควรจะสร้างความร่วมมือกับภาครัฐ หรือหน่วยงานทางการศึกษาที่มีสาขาวิชาเกี่ยวข้องเนื่องกับการพัฒนากระบวนการผลิตในด้านอาหารเพื่อยกระดับเข้าสู่มาตรฐาน ออยอย่างเร่งด่วน

จาก ผู้วิจัยได้ผลจากการการวิเคราะห์ข้อมูล จากแบบสัมภาษณ์มาเป็นแนวทาง ในการประชุมกลุ่มย่อยโดยมีผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 9 ท่าน ได้นำเสนอข้อมูล พบว่า สิ่งที่คาดหวังของชุมชนคือ อยากให้ชุมชนมีการศึกษาที่สูง เห็นความเป็นอยู่ของครอบครัวในชุมชนดีขึ้น ส่วนสภาพปัญหาของชุมชน พบว่า ในชุมชนมีหนี้สินนอกระบบมากขึ้น กว่าเดิม มียาเสพติดระบาดในชุมชนและเยาวชนในชุมชน

ข้อสรุป รูปแบบศูนย์เรียนรู้ ที่นำมามีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มี 9 ขั้นตอน ในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้ชุมชนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดเวทีประชาคม เพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 2 ค้นหาพื้นที่ศูนย์รวมความรู้ประจำหมู่บ้านซึ่งต้องเป็นศูนย์เรียนรู้ ประจำหมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 3 เป้าหมายกิจกรรมต้องมีอาคารจัดแสดงองค์ความรู้ภูมิปัญญา

ขั้นตอนที่ 4 จัดกิจกรรมสร้างองค์ความรู้ใหม่ของชุมชน การค้นหากิจกรรม

ด้านเศรษฐกิจพอเพียง ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และวิถีการดำเนินชีวิตของคนในครอบครัว

ขั้นตอนที่ 5 การศึกษาเรียนรู้สิ่งที่มีคุณค่า ค้นหาอัตลักษณ์ของชุมชนและให้มีเอกลักษณ์

ขั้นตอนที่ 6 เป็นศูนย์ศึกษาจากภายนอก ทั้งในรูปแบบของสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ เอกชน และกลุ่มองค์กรประชาชนทั่วไป เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่

ขั้นตอนที่ 7 จัดทำปฏิทินกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้มีกิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 8 กำหนดระเบียบการให้บริการบุคคลภายนอก

ขั้นตอนที่ 9 หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนมีการทำงานเชิงบูรณาการทุกภารกิจ

ควรมีการประสาน ส่งต่อกิจกรรมที่เกินกำลังความสามารถ ให้มีการประสานภาคีเครือข่าย มีส่วนร่วมพัฒนากลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP ให้มีการเรียนรู้